

# Chojnacki, Karol

---

## Płock na przełomie wieków i tysiącleci : (raport o stanie miasta w 2000 roku)

---

Notatki Płockie 46/1-186, 27-41

---

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej [bazhum.muzhp.pl](http://bazhum.muzhp.pl), gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych [mazowsze.hist.pl](http://mazowsze.hist.pl).

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

# PŁOCK NA PRZEŁOMIE WIEKÓW I TYSIĄCLECI

## (RAPORT O STANIE MIASTA W 2000 ROKU)

31 grudnia 2000 roku jest datą szczególną, ponieważ stanowi zakończenie działalności:

- \* roku 2000,
- \* XX wieku,
- \* drugiego tysiąclecia,
- \* pierwszego dziesięciolecia działalności samorządu terytorialnego reaktywowanego w 1990 roku,
- \* drugiego roku funkcjonowania administracji samorządowej po reformie,
- \* połowy kadencji funkcjonującego obecnie samorządu.

Zakończenie każdego z tych okresów jest okazją do zrobienia podsumowań i bilansów, a jeżeli ich zakończenie przypada w tym samym dniu, jest to okazją szczególną.

Raport o stanie miasta w 2000 roku przedstawię zaczynając od samorządu, i po omówieniu ogólnych problemów miasta skoncentruję się na szczegółowym omówieniu poszczególnych dziedzin życia społecznogospodarczego. Dane liczbowe podane w raporcie pochodzą z początku lub końca 2000, co było uwarunkowane możliwością zebrania materiału.

### I. OGÓLNE INFORMACJE O SAMORZĄDZIE TERYTORIALNYM

W oparciu o ustawę z 8 marca 1990 r. "O samorządzie terytorialnym" wraz z późniejszymi zmianami reaktywowano w Polsce samorząd terytorialny, którego podstawową jednostką jest gmina, a mieszkający na jej terenie obywatele tworzą wspólnotę samorządową. Samorząd terytorialny jest formą zarządzania gminą przez wybraną w wyniku powszechnych i bezpośrednich wyborów Radę Gminy. Gminy dzielą się na wiejskie, wiejsko-miejskie i miejskie. Gmina Płock jest gminą miejską i w dalszej części raportu będziemy używali terminu Rada Miasta. Wybory na kolejne kadencje samorządu terytorialnego odbyły się:

- I kadencja - 27 V 1990,
- II kadencja - 19 VI 1994,
- III kadencja - 11 X 1998,

Dla wyboru Rady Miasta na III kadencję utworzono 7 okręgów wyborczych, a głosowanie odbywało się w 65 lokalach.



Marzec 2001, Zarząd Miasta Płocka. Od lewej: Zygmunt Buraczyński - Wiceprezydent, Jarosław Parzyka, Barbara Szurgocińska - Skarbnik Miasta, Krzysztof Kania - Wiceprezydent, Stanisław Jakubowski - Prezydent, Romuald Dobrzeńcki - Sekretarz Miasta, Marian Choczyński, Wojciech Cholewiński - Wiceprezydent, Andrzej Rokicki

- Do kampanii wyborczej w ostatnich w XX wieku wyborach samorządowych przystąpiło 8 komitetów wyborczych. Warunkiem niezbędnym było otrzymanie na listę danego komitetu 1720 głosów. Warunek ten spełniło 5 komitetów uzyskując następującą ilość głosów i mandatów:
- \* Sojusz Lewicy Demokratycznej -13.453 głosy - 23 mandaty,
  - \* Akcja Wyborcza "Solidarność" - 9.206 głosów - 14 mandatów,
  - \* Przymierze Społeczne: Polskie Stronnictwo Ludowe - Unia Pracy - Krajowa Partia Emerytów i Rencistów - 2033 głosy - 0 mandatów,
  - \* Komitet Wyborczy "Przed wszystkim Płock" - 2.558 głosów - 1 mandat,
  - \* Unia Wolności - 5008 głosów - 7 mandatów

Progu wyborczego nie przekroczyły następujące komitety: Ruch Patriotyczny Ojczyzna 1.207 głosów, Komitet Wyborczy Mieszkańców Osiedla Międzytorze i Podolszyce - 746 głosów i Zwycięstwo Płocka - 197 głosów.

Wybory wygrał Sojusz Lewicy Demokratycznej i nie wchodząc w żadne koalicje rozpoczął samodzielne sprawowanie władzy. Do końca 2000 roku wystąpiły zmiany w przynależności klubowej radnych. Po zmianach poszczególne komitety wyborcze w marcu 2001 r. posiadały następującą ilość radnych: SLD - 22, AWS - 13, UW - 3, Przed wszystkim Płock" - 1 i Klub Radnych Niezależnych - 6.

Rada Miasta Płocka liczy 45 radnych. Przewodniczącym Rady Miasta został wybrany w dniu 3 listopada 1998 roku Wojciech Wiesław Hetkowski, wiceprzewodniczącym Tomasz Kolczyński, Krzysztof Lewandowski i Leszek Majewski, a sekretarzem Lech Latarski. W roku 2000 odwołano z Prezydium Rady Miasta Płocka Tomasza Kolczyńskiego i Krzysztofa Lewandowskiego, a na ich miejsce powołano Krystynę Badońską i Grzegorza Lichomskiego.

Po ostatnich wyborach funkcję radnego po raz trzeci pełni 2 radnych, po raz drugi 16 radnych i po raz pierwszy 27 radnych. Obecna Rada Miasta jest najbardziej sfeminizowana z dotychczasowych, a w jej skład weszło 15 kobiet i 30 mężczyzn. Udział kobiet w I kadencji wynosił 15,56 %, w drugiej kadencji 24,44%, a w obecnej wynosi 33,33%. 33 radnych posiada wykształcenie wyższe, 11 radnych wykształcenie średnie i 1 radny wykształcenie zasadnicze zawodowe.

Organem wykonawczym Rady Miasta jest Zarząd. Na II Sesji Rady Miasta w dniu 17 listopada 1998 roku Prezydentem Płocka został wybrany Stanisław Jan Jakubowski - w poprzednim Zarządzie wiceprezydent odpowiedzialny za gospodarkę komunalną.

Do Zarządu Miasta Płocka weszli:

I. Wiceprezydenci:

- \* Wojciech Maciej Cholewiński - gospodarka przestrzenna, geodezja i nieruchomości oraz inwestycje;
- \* Krzysztof Mieczysław Kania - gospodarka komunalna i mieszkaniowa, komunikacja i polityka gospodarcza;
- \* Zygmunt Buraczyński - kultura, sport i turystyka, oświata, zdrowie i sprawy obywatelskie oraz rolnictwo i ochrona środowiska.

II. Społeczni członkowie Zarządu:

- \* Jarosław Pardyka,
- \* Andrzej Rokicki,
- \* Zenon Sylwester Wiśniewski.

Funkcję Sekretarza Miasta powierzono Romualdowi Dobrzeńkiemu, a Skarbnikiem Miasta ponownie została Barbara Szurgocińska.

W 2000 roku miały miejsce następujące zmiany w składzie Zarządu Miasta Płocka. Z funkcji członka Zarządu został odwołany Zenon Sylwester Wiśniewski, a na jego miejsce powołano Mariana Eligiusza Choczyńskiego.

Wszyscy członkowie Zarządu z wyjątkiem Stanisława Jana Jakubowskiego są radnymi Rady Miasta Płocka.

## II. POŁOŻENIE I OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PŁOCKA

Płock leży nad Wisłą w odległości 120 km na północny zachód od Warszawy na Nizinie Mazowiecko-Podlaskiej. Pod względem ukształtowania terenu jest to kotlina zbudowana z osadów lodowcowych posiadających grubość do 150 m. W mazowieckiej części tej niziny wyróżnia się subregion geograficzny - Wysoczyznę Północno-Mazowiecką, która pod względem historycznym pokrywasie z Mazowszem Płockim obejmującym powiat płocki, sierpecki i płoński.

Budowa geologiczna tego terenu została ukształtowana w okresie glacialnym i ma wpływ na prawobrzeżną część Płocka położonego na wysokiej skarpcie liczącej 47 m nad poziom Wisły. Budowa skarpy i układ skał osadowych tutaj występujących są przyczynami częstych osuwisk. Osiedla po lewej stronie Wisły zostały przyłączone do Płocka w czasie kolejnych inkorporacji: Radziwie od 1 kwietnia 1923 r., a Rąbierz-Tokary, Pradolina Wisły, Ciechomice i Góry od 1 stycznia 1997 roku.

Zgodnie z par. 11 Rozporządzenia Rady Ministrów z 23 grudnia 1996 roku z dniem 1 stycznia 1997 roku zostały zmienione granice miasta Płocka przez przyłączenie obszaru wsi Budy Dolne, Góry, Longinus, Nowe Ciechomice, Stare Ciechomice z gminy Łąck oraz wsi Tokary-Rąbierz z gminy Gąbin. Płock powiększył swoją powierzchnię z 66,44 km<sup>2</sup> do 88,06 km<sup>2</sup> i obecnie pod jej względem zajmuje 24 miejsce wśród polskich miast.

Płock graniczy z gminą miejsko-wiejską w Gąbinie oraz gminami wiejskimi w Słupnie, Łącku, Nowym Duninowie, Starej Białej i Radzanowie.

Z ogólnej powierzchni liczącej 8.806 ha - użytki rolne zajmują 3.774 ha (42,9%), lasy i grunty leśne 352 ha (4,0%), pozostałe grunty obejmujące nieużytki i grunty pod zabudowę 4.680 ha (53,1%).

W użytkach rolnych przypada na: grunty orne - 2.692 ha (30,57%), sady - 99 ha (1,12%), łąki - 574 ha (6,52%), oraz pastwiska trwałe - 409 ha (4,65%). Rolnictwo w Płocku nie posiadało i nie posiada większego znaczenia zarówno pod względem zatrudnienia jak i pod względem produkcji.

W działalności gospodarczej najważniejszą rolę odgrywa przemysł i budownictwo. Na gospodarczy rozwój Płocka największy wpływ miała decyzja o budowie największej w kraju rafinerii - "Petrochemia Płock S.A." na-

zywanej przez wiele lat Mazowieckimi Zakładami Rafineryjnymi i Petrochemicznymi, a po połączeniu się z CPN noszącej nazwę Polski Koncern Naftowy "ORLEN" S.A. Budowa tego zakładu miała wpływ na ożywienie gospodarcze Płocka, powstanie wielu zakładów pracy, osiedli mieszkaniowych i rozwój innych dziedzin życia społeczno-gospodarczego. Nie uniknięto przy tym błędów, które próbuje się często stawiać na pierwszym miejscu przed korzyściami.

W ostatnim okresie czasu rozwijana jest bardzo potrzebna dla Płocka infrastruktura usługowa.

Płock ma bardzo bogatą przeszłość i jego historia sięga do okresu kształtowania się państwa polskiego. W okresie od 1495 -1918 r. i od 1975 -1998 r. Płock był siedzibą województwa, z którym wiele osób wiązało główną możliwość rozwoju miasta.

W wyniku wprowadzonej z dniem 1 stycznia 1999 roku kolejnej reformy administracyjnej państwa Płock utracił status miasta wojewódzkiego i stał się miastem wydzielonym działającym na prawach powiatu. Przywilej taki został przyznany wszystkim dotychczasowym miastom wojewódzkim za ich zgodą oraz innym miastom liczącym powyżej 100 tysięcy mieszkańców. Powołanie wspólnego powiatu oznaczałoby oddanie przez gminę Płock części

swoich kompetencji posiadanych w ramach tak zwanej Ustawy Miejskiej (zadania wymienione przy powiecie). Odmienność funkcjonowania 130-tysięcznego miasta w stosunku do gmin wiejskich mogłaby w przyszłej połączonej radzie budzić kontrowersje i konflikty. Płock stał się więc powiatem grodzkim.

Pojęcie powiatu grodzkiego jest nowością wynikającą z ostatniej reformy.

Gmina podobnie jak w okresie poprzednim odpowiada za wszystkie usługi od narodzin, aż po schyłek życia mieszkańców: przychodnie, przedszkola, szkoły podstawowe, lokalne drogi, światło, gaz, ciepło, komunikację publiczną, rejestrację narodzin i zgonów, udzielanie ślubów i cmentarze.

Powiat zapewnia wszystkie usługi dla obywatela przekraczające zakres działania gminy: szkoły średnie, szpitale, drogi międzygminne (przed reformą drogi wojewódzkie), pomoc społeczną, aktywną walkę z bezrobociem, porządek publiczny i bezpieczeństwo mieszkańców na co dzień i w warunkach nadzwyczajnych zagrożeń (powódź, pożary itp.). Są to więc usługi, z którymi nie każda pojedyncza gmina jest w stanie sobie poradzić, ale które można zapewniać w skali kilku gmin.

Obecnie istnieje powiat grodzki i powiat płocki ziemski. Mimo utraty statusu miasta wojewódzkiego Płock

**Tablica 1.** Powierzchnia i ludność Płocka wg stanu na 31 grudnia 1999 roku z uwzględnieniem osiedli.

Osiedle /dzielnica/	Powierzchnia w		Ludność /osoby/	Gęstość zaludnienia na 1 km <sup>2</sup>	Struktura w %	
	ha	km <sup>2</sup>			powierzchnia	ludność
1	2	3	4	5	6	7
<b>I. Dzielnice mieszkaniowe</b>	7.039	70,39	130.904	1.860	79,93	100,00
1. Borowiczki	709	7,09	3.400	480	8,05	2,60
2. Dobrzyńska	44	0,44	11.000	25.000	0,50	8,40
3. Imielnica	272	2,72	8.450	3.107	3,09	6,46
4. Kolegialna	114	1,14	10.100	8.860	1,30	7,72
5. Łukasiewiczza	224	2,24	15.000	6.696	2,54	11,46
6. Mickiewiczza	98	0,98	17.000	17.347	1,11	12,99
7. Międzytorze	90	0,90	6.700	7.444	1,02	5,12
8. Podolszyce Południe	246	2,46	4.411	1.793	2,79	3,37
9. Podolszyce Północ	284	2,84	9.163	3.226	3,22	7,00
10. Zielony Jar	122	1,22	2.690	2.205	1,39	2,05
11. Radziwie	742	7,42	4.150	559	8,43	3,17
12. Stare Miasto	53	0,53	5.540	10.452	0,60	4,23
13. Skarpa	128	1,28	10.100	7.891	1,45	7,72
14. Trzepowo	868	8,68	700	81	9,86	0,54
15. Tysiąclecia	18	0,18	7.600	42.222	0,21	5,80
16. Winiary	613	6,13	1.640	268	6,96	1,25
17. Wyszogrodzka	252	2,52	10.520	4.175	2,86	8,03
18. Góry	871	8,71	1.320	152	9,89	1,01
19. Ciechomice	555	5,55	920	166	6,30	0,70
20. Pradolina Wisły	736	7,36	500	68	8,36	0,38
<b>II. Dzielnice przemysłowe</b>	1.767	17,67	-	-	20,07	-
1. Petrochemia	1.185	11,85	-	-	13,46	-
2. Kostrogaj	582	5,82	-	-	6,61	-
<b>OGÓŁEM PŁOCK</b>	<b>8.806</b>	<b>88,06</b>	<b>130.904</b>	<b>1.487</b>	<b>100,00</b>	<b>100,00</b>

Źródło: Opracowanie własne. Ludność wg osiedli /wielkość szacunkowa/. Powierzchnia na podstawie " Studium zagospodarowania przestrzennego Płocka" -1998 r.



Obrady Zarządu Miasta Płocka

pozostał nadal na terenie Mazowsza Północnego największym ośrodkiem społeczno-gospodarczym. Pomijam tutaj Warszawę, gdyż ma ona inne funkcje. Czynniki miastotwórcze decydujące o dalszym rozwoju Płocka to:

- \* regionalny ośrodek gospodarczy,
- \* regionalne centrum administracyjne - siedziba powia-

tu ziemskiego, siedziba gminy i powiatu grodzkiego, filie urzędów wojewódzkich,

- \* regionalne centrum finansowe - banki, biura maklerskie, firmy ubezpieczeniowe i instytucje leasingowe,
- \* regionalny ośrodek akademicki,
- \* regionalne centrum medyczne,

**Tablica 2.** Struktura ludności Płocka na 31 grudnia 1999 roku

Grupy wiekowe	Liczba ludności w grupach wiekowych	Struktura ludności w %	Liczba i udział kobiet		Liczba i udział mężczyzn	
1	2	3	4		5	
Ogółem	130.904	100,0	67.984	51,93%	62.920	48,07%
0-2 lat	3.747	2,86	1.854	49,48%	1.893	50,52%
3-6 lat	5.896	4,50	2.905	49,27%	2.991	50,72%
7-14 lat	14.274	10,90	6.927	48,53%	7.347	51,47%
15-18 lat	9.180	7,01	4.420	48,15%	4.760	51,85%
19-29 lat	24.345	18,60	12.050	49,15%	12.295	50,50%
30-39 lat	17.204	13,14	8.821	51,27%	8.383	48,73%
40-49 lat	23.185	17,71	12.386	53,42%	10.799	46,58%
50-59 lat	15.902	12,15	8.459	53,19%	7.443	46,81%
60-64 lat	5.504	4,20	2.905	52,78%	2.599	47,22%
65-69 lat	4.457	3,41	2.451	54,19%	2.006	45,01%
70-74 lat	3.285	2,51	2.050	62,40%	1.235	37,60%
75-79 lat	2.134	1,63%	1.417	66,40%	717	33,60%
80-84 lat	975	0,75	703	72,10%	272	27,90%
85 i więcej	818	0,63	636	77,94%	180	22,06%

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o dane z tabulogramu Urzędu Statystycznego w Płocku

**Tablica 3. Pracujący w Płocku w latach 1994 - 2000.**

Lata	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
pracujący	48.664	48.803	49.682	50.319	51.555	49.833	Brak danych

\* ośrodek kulturalny - muzea, teatr, galerie i zabytki, ZOO,  
 \* ośrodek kultu religijnego: w Płocku znajduje się siedziba Biskupa Płockiego i siedziba władz naczelnych Starokatolickiego Kościoła Mariawitów oraz Sanktuarium Miłosierdzia Bożego z Kaplicą bł. Faustyny Kowalskiej.

Niewykorzystanym czynnikiem rozwoju miasta jest jego położenie nad Wisłą zaledwie 10 km od Zalewu Włocławskiego, bezpośrednie sąsiedztwo z Gostynińsko-Włocławskim Parkiem Krajobrazowym położonym na terenie Pojezierza Gostynińsko Włocławskiego oraz bezpośrednie sąsiedztwo z Brudzeńskim Parkiem Krajobrazowym na terenie którego przepływa Skrwa Prawobrzeżna posiadająca bardzo dobre warunki do uprawiania kajakarstwa.

W celu poprawienia swojej konkurencyjności Płock współpracuje z innymi gminami. Między innymi Płock jest członkiem:

- \* Związku Miast Polskich,
- \* Związku Gmin Polskich,
- \* Kapituły Najstarszych Miast i Miejscowości w Polsce,
- \* Miast Nadwiślańskich,
- \* Związku Gmin Turystycznych Regionu Płockiego,
- \* Konwentu Samorządów Lokalnych Mazowsza Północnego,
- \* Stowarzyszenia Miast Siostrzanych.

W ramach tej ostatniej organizacji Płock podpisał umowę o współpracy partnerskiej z niżej wymienionymi miastami:

- DARMSTADT - Niemcy -1988,
- FORT WAYNE - USA -1990,
- FORLI - Włochy - 1993,
- MOŽEIKIAI (Możejki)- Litwa - 1994,
- NOWOPOŁOCK - Białoruś -1996,
- AUXERRE - Francja -1998/2000,
- BALTI (Bielce) - Mołdawia - 1998/2000.

Współpraca między wymienionymi miastami ogranicza się jak dotąd do sfery kultury, sportu i oświaty. W sferze gospodarczej mogą być rozpatrywane sprawy w zakresie nawiązywania kontaktów z organizacjami biznesowymi w danym mieście.

W Płocku istnieje 20 osiedli mieszkaniowych i dwie "dzielnice" przemysłowe. Przed 1980 r. występował podział na dzielnice, a po 1980 roku operuje się pojęciem osiedli. Powierzchnię poszczególnych płockich osiedli oraz zamieszkującą je ludność według stanu na 31 grudnia 1999 roku przedstawia tablica 1.

### III. LUDNOŚĆ PŁOCKA

W ostatnim dziesięcioleciu liczba ludności w Płocku wg danych Urzędu Statystycznego kształtowała się następująco:

- 1990 - 123.400
- 1992 - 125.005
- 1994 - 126.528
- 1996 - 127.670
- 1997 - 130.596 - (w tym wzrost ludności Płocka związany z przyłączeniem terenu - 2.563)

1998 - 131.011

1999 - 130.904

2000 - 130.861 - (wg stanu na 30 września).

Niewielki wzrost ludności w ostatnim dziesięcioleciu o 7.461 osób (6,05%) był spowodowany przyłączeniem terenów wiejskich do Płocka 2,08%, migracjami wewnętrznymi i niewielkim przyrostem naturalnym, który wykazuje stałą tendencję spadkową. Wśród ludności Płocka dominują panie 67.962 (51,93%). Na 100 panów przypada 108 pań i ta proporcja jest stabilna z bardzo małą tendencją wzrostową. Na 1 km<sup>2</sup> przypada 1487 osób. Posiadamy stosunkowo młode społeczeństwo. Przeciętny płocczanin liczył w 2000 roku 35 lat. Ludność Płocka liczy 30.892 osoby w wieku przedprodukcyjnym (23,60%), 85.438 osób ( 65,27%) w wieku produkcyjnym i 14.574 osoby ( 11,13%) w wieku poprodukcyjnym. Tendencja spadkowa występuje w wieku przedprodukcyjnym, natomiast wzrostowa w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. W najbliższym czasie w grupie osób w wieku produkcyjnym powinna wystąpić stabilizacja

Z tablicy wynika, że w Płocku rodzi się więcej chłopców i ich przewaga występuje w poszczególnych grupach wiekowych do 29 roku życia. Po 30 roku życia proporcje między kobietami i mężczyznami zaczynają się zmieniać. Jest to tendencja światowa. Długość życia kobiet jest większa niż mężczyzn. Zjawiska demograficzne występujące obecnie w Płocku są odzwierciedleniem ogólnych tendencji występujących w ostatnich latach w Polsce i na świecie, do których należy zaliczyć:

- \* spadek liczby urodzin,
- \* przewaga liczebna kobiet nad mężczyznami,
- \* starzenie się społeczeństwa.

Oprócz tych tendencji występuje również czysto płocka specyfika. Obecna struktura wiekowa ludności Płocka została ukształtowana w latach 1960 - 1980 w wyniku wielkich migracji spowodowanych budową Petrochemii i rozbudową innych zakładów. To właśnie wtedy Płock z 40 tysięcznego miasta przekształcił się w miasto 120 tysięczne. Najliczniejszą grupę wiekową stanowi ludność w wieku 19 - 29 oraz 40 - 49 lat. Obie grupy są w wieku produkcyjnym i one określają strukturę popytu na rynku pracy. Nienaturalna struktura wiekowa ludności ma wpływ na kształtowanie się zarówno zatrudnienia jak i bezrobocia, a w niedalekiej przyszłości będzie powodować lawinowe odchodzenie ludzi na emeryturę. Liczba bezrobotnych na 31 grudnia 2000 roku wynosiła 11.261 osób, w tym kobiety 6.832 (60,67%). Ilość osób bez prawa do zasiłku wynosiła 8.739, co stanowi 77,60%. Stopa bezrobocia w grudniu 1999 roku wynosiła 16,6%, a w grudniu 2000 roku 16,1%, ale liczba bezrobotnych wzrosła w tym samym czasie z 9.930 do 11.261 osób, co stanowi 11,34% wzrostu. Wśród bezrobotnych dominują osoby z wy-

kształceniem podstawowym 31,84% i zasadniczym zawodowym - 30,71%, ale na wysokim poziomie kształtuje się również ilość bezrobotnych z wykształceniem średnim zawodowym i tendencją wzrostu wykazują bezrobotni z wykształceniem wyższym. Ta ostatnia sprawa jest specyficzna dla Płocka. Udział bezrobotnych z wykształceniem wyższym wzrósł z 3,0% do 4,37%.

Najbardziej newralgiczną grupą na wahania rynkowe jest właśnie grupa osób z wykształceniem zawodowym zarówno tym zasadniczym jak i średnim. Pracownicy z tej grupy są najczęściej i najszybciej zwalniani przy ograniczeniach rynku zbytu i są entuzjastycznie przyjmowani przy nawet stosunkowo małym ożywieniu gospodarczym. Jest to zasadnicza różnica między Płockiem a innymi miastami czy też regionami gospodarczymi. Duża liczebność osób z wykształceniem zawodowym na terenie miasta jest również konsekwencją rozwoju gospodarczego miasta w latach 1960 -1980 i migracjami osób z konkretnym zawodowym przygotowaniem. Kadra fachowców przychodząca wówczas do Płocka miała zapewniane warunki wyższe niż gdzie indziej lub mogła je uzyskać w stosunkowo szybkim czasie. Badania warunków życia przeprowadzane w polskich miastach wykazały, że mieszkania w Płocku są mniejsze niż gdzie indziej, ale są lepiej wyposażone w urządzenia infrastruktury technicznej. To też pozostałość po okresie przyspieszonego rozwoju miasta. Struktura zatrudnienia w Płocku jest dość stabilna, a liczba pracujących waha się w granicach 50 - 51 tysięcy osób. Największe zatrudnienie występuje w przemyśle ok. 30% i w budownictwie ok. 20%. Na dalszych pozycjach ukształtowało się zatrudnienie w handlu hurtowym - 9,0%, ochronie zdrowia i opiece społecznej - 8,3%, edukacji i oświacie 6,5%, transporcie - 5,5%, administracji publicznej - 4,5% oraz pośrednictwie finansowym - 6,0%. Największy przyrost zatrudnienia wystąpił w ostatnich latach w pośrednictwie finansowym.

Liczba pracujących według stanu na 30 września w poszczególnych latach kształtowała się następująco:

Należy zaznaczyć, że od 1 stycznia 1999 roku Główny Urząd Statystyczny wprowadził zmiany w zasadach kwalifikacji osób pracujących polegające na tym, że sprawozdawczością obejmuje się obecnie zakłady zatrudniające 10 osób i więcej, a w poprzednich latach uwzględniano zakłady zatrudniające 5 osób i więcej. Powyższa zmiana według szacunku GUS mogła wpłynąć na zaniżenie liczby pracujących o 5,3%

#### IV. GOSPODARKA

Liczba podmiotów gospodarczych wykazuje od początku przemian ustrojowych stałą tendencję wzrostu. W ciągu 12 miesięcy 2000 roku liczba podmiotów gospodarczych wzrosła o 115, a po uwzględnieniu również i zakładów osób fizycznych o 490. Dominującą rolę odgrywa sektor prywatny, którego udział wynosi 90,30%, a po uwzględnieniu zakładów osób fizycznych 97,97%. Na koniec 2000 roku w Płocku występowało 11.809 firm, w tym 11.573 podmioty gospodarcze w sektorze nieuspołecznionym i 236 podmiotów w sektorze

uspołecznionym. Z ogólnej liczby podmiotów gospodarczych przypada na przedsiębiorstwa państwowe - 15, spółdzielnie - 66, spółki prawa handlowego - 606, spółki akcyjne -36, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością - 563 (w tym z udziałem kapitału zagranicznego -73) i firmy osób fizycznych - 9.377. Udział zakładów prowadzonych przez osoby fizyczne w Płocku stanowił w skali województwa mazowieckiego na koniec 1999 roku - 2,41 i na koniec 2000 roku - 2,39.

Strukturę zakładów osób fizycznych uwzględniającą działy gospodarki przedstawia tablica 4.

Wyszczególnienie	Ilość zakładów wg stanu na:		Udział w % wg stanu na 31.12.2000 r.
	31.01.2000	30.12.2000	
1	2	3	4
I. Zakłady osób fizycznych	9.302	9.377	100,0
1. Przetwórstwo przemysłowe	747	766	8,17
2. Budownictwo	970	978	10,43
3. Handel i naprawy	3.478	3.384	36,09
4. Hotele i restauracje	218	216	2,30
5. Transport i gospodarka magazynowa	1.169	1.193	12,72
6. Pośrednictwo finansowe	401	456	4,86
7. Obsługa nieruchomości	1.255	1.276	13,61
8. Pozostała działalność	1.164	1.108	11,82

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych WUS.

Największą popularnością na terenie Płocka cieszą się handel, naprawy oraz transport i gospodarka magazynowa. W tej pierwszej działalności widoczne jest jednak wycofywanie się z prowadzenia interesu. Może to świadczyć o nasyceniu rynku tego typu usługami. Konkurencją dla sklepów stanowi z pewnością handel targowiskowy prowadzony zarówno przez Polaków jak i obcokrajowców. Ceny towarów w obrocie targowiskowym są konkurencyjne i stanowią alternatywę dla ludzi uboższych. Wzrost liczby podmiotów gospodarczych w pozostałej działalności świadczy o dalszych możliwościach rozwojowych miasta, co jest zjawiskiem optymistycznym. Przed rozpoczęciem reformowania gospodarki wizytówką każdego miasta były duże przedsiębiorstwa. Największe z nich funkcjonują dotychczas w Płocku, ale w innych formach organizacyjnych. Wykaz największych aktualnie zakładów przedstawia tablica 5.

Wyszczególnienie		Zatrudnienie
1	2	
1. Polski Koncern Naftowy "Orlen" S.A.	10.360/5.177*	
2. Przedsiębiorstwo Eksploatacji Rurociągu Naftowego "Przyjaźń"	792	
3. Przedsiębiorstwo Inwestycyjno Remontowe "Naftoremont - Naftobudowa"	920	
4. "Mostostal Płock" S.A.	1500	
5. Zakłady Mięsne w Płocku S.A.	741	
6. Przedsięb. Robót Termoizolacyjnych i Antykorozyjnych "Izokor -Płock"	800	
7. NEW HOLLAND BIZON Sp. z o.o.	920	
8. Zakład Energetyczny Płock S.A.	875/175	
9. Powszechna Spółdzielnia Spożywców S.A.	593	
10. Levi Strauss Poland Sp. z o.o.	644	
11. Zakłady Przemysłu Dziewiarskiego "Cotex"	800	
12. PKS	517	

\* W wierszu 1 pierwsza liczba oznacza zatrudnienie w PKN w Polsce, a druga liczba zatrudnienie w Płocku w byłej Petrochemii z wyeliminowaniem zatrudnienia w spółkach. W wierszu 8 pierwsza liczba oznacza zatrudnienie w holdingu, a druga zatrudnienie w spółce matce.

Największym zakładem w Płocku i jednym z największych w Polsce zarówno pod względem zatrudnienia jak i produkcji jest Polski Koncern Naftowy "Orlen" S.A. Powstał on z połączenia "Petrochemii Płock" po jej uprzedniej restrukturyzacji i Centrali Produktów Naftowych. Z Petrochemii wyodrębniło się kilkanaście spółek z o. o. i obecnie zajmują się działalnością usługową głównie na rzecz PKN. Jest on zleceniodawcą dla wielu zakładów, a w szczególności remontowo-budowlanych. W zakładach wyszczególnionych w tablicy nr 5 jest zatrudnionych 14.275 pracowników, co stanowi około 30% liczby zatrudnionych w Płocku.

Zmiany organizacyjne zachodzące w jednostkach gospodarczych nie ominęły również i jednostek gminy. W 2000 roku gminie podlegało 25 jednostek, których wykaz i strukturę organizacyjną przedstawia tablica nr 6.

Spółki gminy z o. o. lub z udziałem gminy	Zakłady budżetowe	Jednostki budżetowe
1	2	3
1. "Rynex"	Zakład Usług Miejskich "Muniservis"	Miejski Zarząd Dróg
2. Biuro Techniki Komunalnej "Betek"	Miejski Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	Straż Miejska
3. "Dromost Płock"	Miejski Ogród Zoologiczny	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
4. Miejskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego	Izba Wyrzeźwierni	Miejski Zespół Obiektów Sportowych

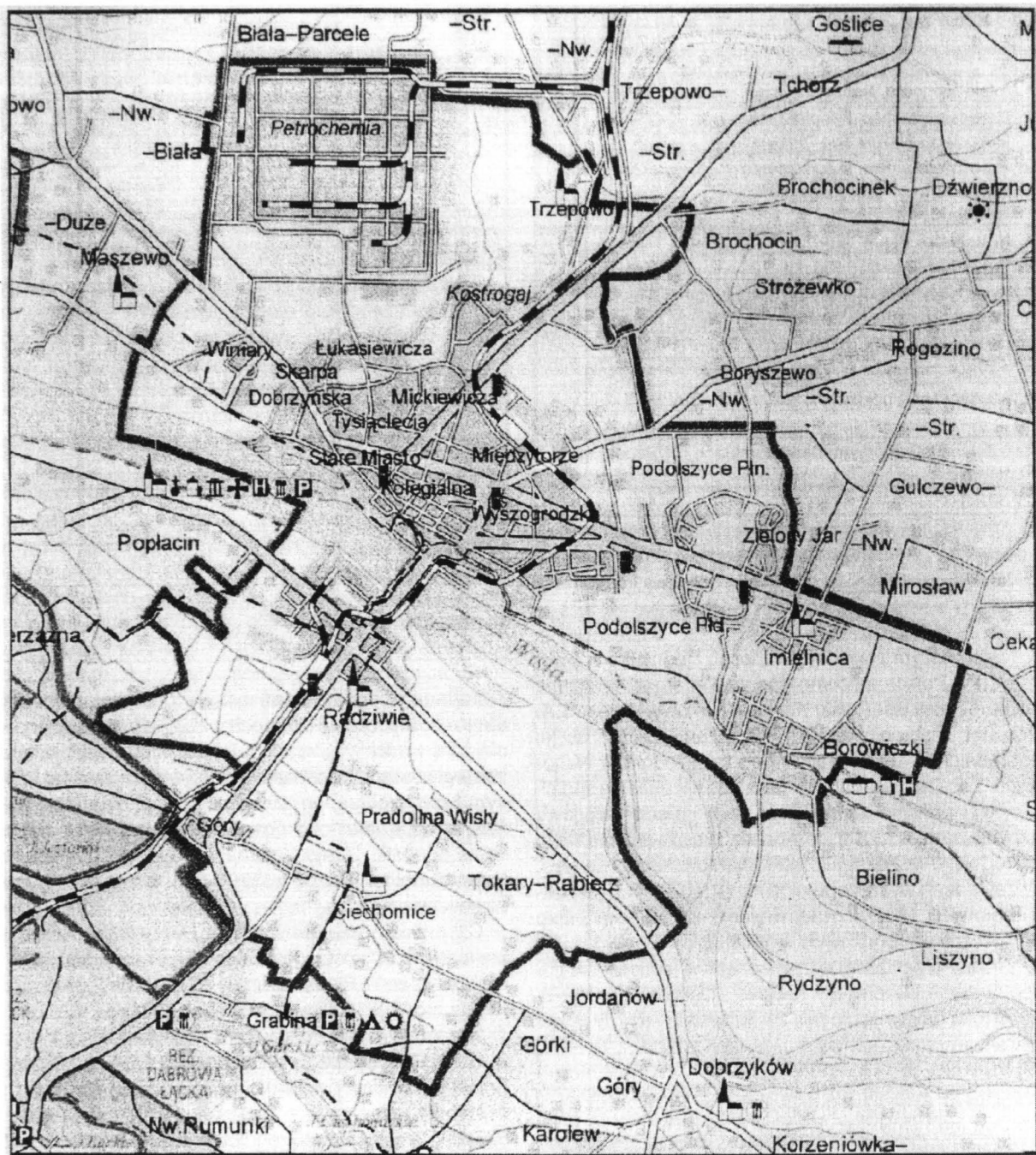
5. Płockie Towarzystwo Budownictwa Społecznego "Nowy Dom"	-	Zarząd Jednostek Oświatowych
6. "Płocka Gospodarka Komunalna"	-	Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej
7. Płocka Energetyka Ciepła	-	Dom Kultury
8. Płocka Gospodarka Budowlano - Remontowa	-	Płocka Galeria Sztuki, Płocka Orkiestra Symfoniczna
9. Wodociągi Płockie	-	-
10. Komunikacja Miejska	-	-
11. Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobiernikach	-	-
12. Agencja Rewitalizacji Starówki	-	-

Jednostki podlegające gminie przeszły pierwszy etap restrukturyzacji w latach 1997 - 1998, a obecnie niektóre z nich są na etapie poszukiwania inwestora strategicznego. Podstawowym kryterium uwzględnionym przy wyborze formy organizacyjnej był rodzaj wykonywanej działalności gospodarczej i zdolność finansowa jednostki. Urząd Miasta Płocka wraz z podległymi jednostkami zatrudniał w 2000 roku około 3.700 pracowników.

Czynnikiem miastotwórczym i wizytówką miast w krajach z rozwiniętą gospodarką rynkową jest ilość i sieć banków. W Płocku działały w 2000 roku w różnych formach organizacyjnych następujące banki:

1. Narodowy Bank Polski,
  2. Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., \*
  3. Bank Handlowy w Warszawie S.A.,
  4. Handlobank,
  5. Bank Przemysłowo Handlowy S.A. w Krakowie,
  6. Powszechna Kasa Oszczędności BP \* (5 oddziałów),
  7. Powszechny Bank Gospodarczy Grupa Pekao S.A., \*
  8. Bank Polska Kasa Opieki S.A.,
  9. Bank Rozwoju Cukrownictwa S.A. w Poznaniu,
  10. PBI Kredyt Bank S.A. w Warszawie,
  11. Powszechny Bank Kredytowy S.A. w Warszawie, \*
  12. Wielkopolski Bank Kredytowy S.A. w Poznaniu, \*
  13. Powszechny Bank Budowlany "Inwest Bank" w Poznaniu,
  14. GE Capital Bank,
  15. Bank Ochrony Środowiska S.A. we Włocławku,
  16. Bank Spółdzielczy w Słupnie z siedzibą w Płocku,
- Gwiazdką zaznaczono banki prowadzące Biura Maklerskie.





**Płock w granicach administracyjnych według stanu na dzień 1 stycznia 1997 r. (z uwzględnieniem osiedli).**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie planu miasta Płocka z 1997 r.

----- szlaki turystyczne okolic Płocka

Petrochemia, Kostrogaj - dzielnice przemysłowe

Część z wymienionych banków prowadzi również wyodrębnione Punkty Obsługi Klienta. W latach 1996 - 2000 na terenie Płocka zlokalizowały swoje placówki 3 banki, a dotychczas istniejące rozbudowały swoją sieć. Statystycznie jeden bank obsługiwał w 1996 roku 9.732 mieszkańców, a w 2000 roku 8.188 mieszkańców. Firmami o podobnym znaczeniu co banki są również instytucje ubezpieczeniowe i instytucje leasingowe. W Płocku otworzyły swoje placówki największe firmy ubezpieczeniowe działające w Polsce zarówno z kapitałem polskim jak i z kapitałem zagranicznym. Gwałtowny rozwój tych firm był związany z wprowadzeniem reformy ubezpieczeń emerytalnych w Polsce. W 2000 roku w Płocku istniało 20 firm ubezpieczeniowych oraz 30 firm miało tutaj swoich przedstawicieli ubezpieczeniowych.

Do lokalnych organizacji biznesowych istniejących w Płocku należy wymienić:

- \* Centrum Wspierania Biznesu,
- \* Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Gospodarczych,
- \* Klub Kapitału Płockiego,
- \* Mazowiecką Agencję Rozwoju Regionalnego,
- \* Regionalne Centrum Rozwoju Technologii - Inkubator Przedsięwzięć Innowacyjnych.

Płock jest mniej atrakcyjny dla inwestorów niż inne miasta zarówno w Polsce jak i w byłym województwie płockim. Decyduje o tym położenie Płocka z dala od głównych dróg i linii kolejowych, oraz wyższe niż w innych miejscowościach koszty produkcji. Jedyna linia kolejowa przechodząca przez Płock jest w ostatnich latach wykorzystywana głównie w transporcie towarowym na odcinku Płock - Kutno. W transporcie samochodowym występują poważne ograniczenia, co jest spowodowane istnieniem tylko jednego mostu na Wiśle. Przystarzały układ uliczny w mieście i gwałtowny wzrost ilości samochodów powodują, że poruszanie się po mieście jest bardzo uciążliwe i czasochłonne. Połączenia autobusowe Płocka z innymi miastami są obsługiwane głównie przez dwóch przewoźników, a mianowicie przez PKS i Polski Ekspres. Funkcję uzupełniającą szczególnie w przewozach czarterowych spełniają prywatni przewoźnicy. Podsumowując to zagadnienie, należy stwierdzić, że Płock - leżąc w środku Polski i Europy - w związku ze znacznym oddaleniem od głównych dróg (30 - 60 km) znajduje się na uboczu i jest omijany. Traci na tym zarówno pod względem gospodarczym jak i turystycznym. Wynika to wyraźnie z modnych i licznie przeprowadzanych w ostatnim okresie czasu rankingów.

## V. GOSPODARKA PRZESTRZENNA

Pod względem zagospodarowania przestrzennego w Płocku występuje układ strefowy. Jego osią jest Wisła. Na prawym brzegu na dolnym tarasie dominują tereny zielone. Mniej niż połowa z nich jest urządzona, a pozostała część znajduje się w stanie dzikim. Na górnym tarasie począwszy od korony Skarpy Wiślanej dominuje zabudowa mieszkaniowo-usługowa. Głębokość tej strefy sięga około 2 kilometrów. Układ ten jest wyraźnie zachowany odzwierciedleniem historyczne-

go rozwoju miasta. Do tego układu dostosowany jest również układ komunikacyjny Płocka. Za strefą mieszkaniowo-usługową znajduje się strefa przemysłowo-techniczna i tereny rolne. Lewobrzeżna część miasta ma inny układ geologiczny i hydrograficzny. Inne były również uwarunkowania historyczne. Osiedla położone na lewym brzegu Wisły zostały przyłączone do Płocka w XX wieku: Radziwie w 1923 roku i pozostałe osiedla w 1997 roku. Zagospodarowanie lewobrzeżnych osiedli jest również inne. Zagospodarowanie Radziwia wiąże się głównie z gospodarczą funkcją Wisły (stocznia, port), a pozostałych osiedli z rolnictwem.

W strefie mieszkaniowo-usługowej prawobrzeżnej części Płocka jest 16 osiedli o liczbie mieszkańców od 700 do 17.000. W części centralnej miasta dominuje zabudowa wielorodzinna, a w osiedlach peryferyjnych zabudowa jednorodzinna o charakterze podmiejskim lub wiejskim.

Struktura własnościowa gruntów jest bardzo zróżnicowana i jest uzależniona od charakteru osiedla. W osiedlu Stare Miasto grunty będące własnością gminy i Skarbu Państwa stanowią w 2000 roku po około 20%, a grunty prywatne około 50%. W poszczególnych osiedlach proporcje te kształtują się bardzo różnie.

Miasto posiada tylko fragmenty szczegółowych planów zagospodarowania przestrzennego. Najdalej są zaawansowane prace na tym odcinku w osiedlu Imielnica, Borowiczki, Podolszyce Południe, Zielony Jar, Radziwie, Kolegialna, Stare Miasto, Skarpa i Kostrogaj. Inwentaryzacja osiedli uwzględniająca wykorzystanie gruntów została przeprowadzona w trakcie opracowania "Strategii rozwoju Płocka do 2010 roku" w 1997 roku. Uwzględniając istniejącą zabudowę miasta oraz zasięg uciążliwości Petrochemii został opracowany plan zespołu jednostek osadniczych Płocka zgodnie z którym przewidywano niżej podane kierunki rozwoju miasta:

- \* rozwój budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego i jednorodzinnego - w kierunku wschodnim (Podolszyce, Imielnica, Borowiczki i Gulczewo);
- \* rozwój funkcji magazynowo - składowych i gospodarki komunalnej - w kierunku północnym (Kostrogaj, Trzepowo);
- \* modernizacja urbanistyczna - w centralnej części miasta.

W latach 90-tych XX wieku Petrochemia zrealizowała program instalowania urządzeń zabezpieczających, co w dużym stopniu ograniczyło jej uciążliwość. Może to mieć wpływ na zmianę rozmieszczenia obszarów rozwojowych Płocka.

## VI. GOSPODARKA MIESZKANIOWA I INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

### a. Mieszkalnictwo

Najważniejszym źródłem informacji o ilości i jakości zasobów mieszkaniowych jest spis powszechny. Ostatni spis został przeprowadzony w 1988 roku i materiały uzyskane na jego podstawie są obecnie mało aktualne. Materiały GUS są często fragmentaryczne i musimy je traktować jako materiały szacunkowe. Płock posiada około 42 tysięcy mieszkań, w tym około 54% stanowią mieszkania spółdzielcze, 14% mieszkania komunalne. Pozostała ilość przypada na mieszkania osób indywi-

dualnych, wspólnot mieszkaniowych, Towarzystw Budownictwa Społecznego, zakładów pracy i developerów. W Płocku istnieje 10 spółdzielni mieszkaniowych, z których najstarszą jest Płocka Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko - Własnościowa, a największą Mazowiecka Spółdzielnia Mieszkaniowa. Zakup mieszkania przez bogatszą część społeczeństwa nie stanowi w tej chwili w Płocku większego problemu, natomiast okres oczekiwania na mieszkania komunalne jest bardzo długi. Szybki rozwój budownictwa mieszkaniowego miał miejsce w latach 1960 -1980 w okresie gwałtownych migracji do Płocka. Mieszkania z tego okresu zajmują zdecydowanie pierwsze miejsce w strukturze zasobów mieszkaniowych. Mieszkania budowane w tym czasie w Płocku charakteryzowały się niewielkim metrażem i dobrym wyposażeniem w media. Ich udział w obecnej strukturze mieszkaniowej wynosi około 60%. Mieszkania oddane do użytku w latach 80. stanowią około 25% i pozostałe - 15%. Mieszkania obecnie oddawane do użytku są znacznie większe. Do największych należały zawsze mieszkania budowane przez prywatnych inwestorów. Mocny akcent na rozwój budownictwa mieszkaniowego zaznaczono przy opracowaniu strategii. Założenia zawarte w strategii są realizowane, ale odbiegają one od oczekiwań ludności, a szczególnie tej mniej zasobnej w środki finansowe i nie posiadającej mieszkania.

#### **b. Ciepłownictwo**

Energetyka ciepła jest jednym z najważniejszych działów infrastruktury technicznej warunkujących poziom życia mieszkańców i właściwe funkcjonowanie podmiotów gospodarczych. Charakter nośników energii ma istotny wpływ na kształtowanie się budżetów domowych jak i na czystość środowiska naturalnego. Miasto korzysta głównie z ciepła wytwarzanego przez Elektrociepłownię Polskiego Koncernu Naftowego "ORLEN" S.A. Z tego źródła będzie również pobierana energia do 2010 roku. Podstawowe problemy funkcjonowania infrastruktury ciepłowniczej wiążą się głównie z układem sieci magistralnej i jej stanem technicznym oraz charakterystyką węzłów ciepłych. Zgodnie z wnioskami wynikającymi ze strategii opracowano program uciepłownienia Płocka do roku 2010. Długość sieci ciepłowniczej w 2000 roku wynosiła 100,4 km i jest niezmienna od 1994 roku. W ostatnim roku nastąpiły jednak pewne zmiany w strukturze tej sieci. Wzrosła długość sieci magistralnej i przyłączy, natomiast zmniejszyła się długość sieci rozdzielczej. W 2000 roku długość sieci magistralnej wynosiła 35,4 km (35,26%), sieci rozdzielczej 28,2 km (28,09%) i przyłączy 36,8 km (36,65 %). Na stabilnym poziomie utrzymuje się również powierzchnia grzewcza ogółem 2.191 tys. m<sup>2</sup> i powierzchnia grzewcza mieszkań 1.512 tys. m<sup>2</sup>. Powierzchnia grzewcza mieszkań w stosunku do całej powierzchni stanowi 69%. Liczba podmiotów gospodarczych korzystających z energii ciepłej w 2000 roku wzrosła ze 1.183 do 1.240, ale u jednego z tych podmiotów wystąpiły 342 umowy na odrębne rozliczanie poszczególnych lokali. Wszystkie podmioty zostały zaopatrzone w liczniki energii. Cena jednostkowa sprzedanej energii wzrasta, ale sprzedaż

energii dla ludności w 2000 roku zmniejszyła się o 17,4%, a sprzedaż ogółem o 2,8%. Wartość sieci ciepłej wynosi 41.939.471 zł, a wartość jej umorzenia 18.876.824 zł, co stanowi 45,0%. Za gospodarzkę energetyczną na terenie miasta odpowiada Płocka Energetyka Ciepła Sp. z o.o. Jest to spółka z udziałem gminy.

#### **c. Gazownictwo**

Gaz jest jednym z alternatywnych źródeł energii i jego wykorzystanie jest uzależnione między innymi od ceny gazu i cen innych surowców energetycznych. Miasto ma korzystne położenie względem systemu przesyłowego od stacji Rembelszczyzna - Warszawa do stacji Włocławek. Odcinek tego gazociągu może być zasilany zarówno z Podkarpacia jak i Ukrainy oraz z nowego gazociągu Kobryń - Brześć - Warszawa. Pierwsza połowa lat dziewięćdziesiątych XX wieku charakteryzowała się bardzo szybkim wzrostem sieci gazowej, co było spowodowane głównie niską ceną gazu. Na koniec 2000 roku długość linii gazowej w Płocku wynosiła 122,3 km. Do sieci gazowej było około 4.000 podłączeń do budynków o łącznej długości 60.360 m.b. Liczba odbiorców indywidualnych wzrosła o 454 i wynosiła 30.087, natomiast liczba odbiorców przemysłowych utrzymała się na tym samym poziomie i wynosiła 18. Niebagatelną sprawą w przypadku wykorzystywania gazu jako źródła energii jest brak zanieczyszczenia środowiska naturalnego. Gospodarką gazową na terenie Płocka zajmuje się Przedsiębiorstwo Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A. w Warszawie.

#### **d. Zużycie energii elektrycznej**

Liczba odbiorców energii elektrycznej na koniec 2000 roku nieznacznie wzrosła, i wynosiła 4.509 odbiorców zaopatrzeniowych (wzrost o 1,04%) i 47.187 indywidualnych (wzrost o 1,2%). Było to związane ze wzrostem ilości mieszkań i ilości zakładów pracy. Cena energii elektrycznej z roku na rok wzrasta, co od kilku lat przejawia się zmniejszeniem zużycia energii elektrycznej. Zużycie energii w przeliczeniu na 1 odbiorcę wyniosło w 2000 roku 1501 kWh i było mniejsze w porównaniu z rokiem ubiegłym o 10,3%. Ze względu na Petrochemię, Płock ma wyjątkowo korzystny dostęp do krajowego systemu sieci elektrycznej. Najważniejsza rola w zasilaniu Płocka w energię elektryczną przypada trzem szynom sieci przesyłowej 400kV. Ponadto miasto jest dwustronnie zasilane z sieci przesyłowej 220 kV. Sieć niskiego napięcia jest na terenie miasta w ponad 80% skablowana, co należy uznać za pozytywną charakterystykę infrastruktury elektroenergetycznej w mieście.

Do oświetlenia miasta wykorzystanych jest 8.157 lamp w tym: 906 lamp rtęciowych, 7.135 lamp sodowych i 116 innych. Akcja zmiany oświetlenia z rtęciowego na sodowe (tańsze) jest prowadzona sukcesywnie od kilku lat. Obecnie lampy rtęciowe stanowią 11,11%, lampy sodowe 87,47% i pozostałe 1,42%. Za gospodarzkę energetyczną w mieście odpowiada Zakład Energetyczny Płock S.A.

#### **e. Wodociągi i kanalizacja**

"Wodociągi Płockie" Sp. z o.o. to spółka gminy, która odpowiada za dostawę wody i odprowadzenie ścieków. Jest to jedyna firma w Płocku zajmująca się tą

działalnością. W zakresie urządzeń wodnych spółka posiada 1 powierzchniowe ujęcie wody w Grabówce, 9 studni głębinowych i Stację Uzdatniania Wody. Dobowa zdolność produkcyjna zarówno posiadanych ujęć wody jak i SUW wynosi 40.000 m<sup>3</sup>. Od kilku lat systematycznie spada zużycie wody w gospodarstwach domowych, co jest spowodowane ogólnym wzrostem kosztów utrzymania. W celu utrzymania kosztów wody na realnym poziomie, mieszkańcy masowo instalowali liczniki zużycia wody. Przeciętne zużycie wody w ciągu doby wyniosło w 2000 roku 16.762,84 m<sup>3</sup> i w stosunku do roku ubiegłego zmniejszyło się o 5,1%.

Ogólna ocena stanu wodociągów przeprowadzona w trakcie opracowania "Strategii rozwoju Płocka do 2012 roku" wypadła dla miasta korzystnie. Zdolność produkcyjna stacji uzdatniania wody nie stwarza zagrożeń rozwoju miasta do roku 2010. Stacja ma bardzo nowoczesną technologię uzdatniania wody, co daje wodę pitną o wysokich parametrach jakościowych pomimo, że jakość surowca poddawanego uzdatnianiu jest bardzo niska. Sieć magistralna jest ukształtowana poprawnie i znajduje się w dobrym stanie technicznym. Tak dobrej oceny nie może niestety uzyskać sieć rozdzielcza, która jest w niektórych regionach miasta przestarzała lub wykonana z materiałów azbestocementowych. Wystąpi również konieczność uzupełnienia sieci w związku z przyłączeniem do Płocka terenów wiejskich.

W Płocku pracują dwa systemy kanalizacyjne: ogólnospławny i rozdzielczy. System sieci rozdzielczej funkcjonuje poprawnie i jest systematycznie rozbudowywany. Starszy od niego system sieci ogólnospławnej znajduje się w złym stanie technicznym, a w niektórych rejonach miasta nawet w bardzo złym stanie. Płock posiada 3 oczyszczalnie ścieków, z których 1 na Radziwiu została oddana do użytku w 1999 roku. Oczyszczalnie posiadają znaczne rezerwy. W "Strategii" mimo niezłej sytuacji na tym odcinku założono budowę oczyszczalni "Wschód" z systemem kolektorów doprowadzających ścieki. Realizacja tej inwestycji ma rozwiązać docelowo obsługę osiedli na Podolszycach, Imielnicy i Borowiczkach, a także odciążać oczyszczalnię w Maszewie i zmniejszyć obciążenie transportowe obecnego kolektora głównego poprzez przejście obsługi części dotychczasowej zlewni. Spółka w zakresie gospodarki ściekowej dysponuje aktualnie 3 oczyszczalniami, 8 przepompowniami w tym 5 przepompowniami pośrednimi i 3 bezpośrednimi. Jeszcze w 1994 roku w Płocku była 1 oczyszczalnia i funkcjonowało 5 przepompowni w tym 2 bezpośrednio. Długość sieci kanalizacyjnej bez kanalizacji deszczowej wynosiła na koniec 2000 roku 193,6 km, w tym kanalizacja sanitarna 112,2, kanalizacja ogólnospławna 38,1 i 3314 przyłączy o łącznej długości 43,3 km. W ciągu doby wytwarza się na terenie Płocka 17.027 m<sup>3</sup> ścieków w tym 72,9% przypada na gospodarstwa domowe i na zakłady pracy.

#### **f. Drogownictwo**

Zarząd drogami na terenie miasta należy do kompetencji Miejskiego Zarządu Dróg w Płocku, który z organizacyjnego punktu widzenia jest jednostką budżetową. Odpowiada on między innymi za remont dróg

przebiegających przez teren miasta, ich pionowe i poziome oznakowanie i konserwację sygnalizacji świetlnej. Nie prowadzi on jednak działalności gospodarczej i korzysta z usług świadczonych przez innych wykonawców. Przed 1998 rokiem Miejski Zarząd Dróg był zakładem budżetowym. Na koniec 2000 roku Płock posiadał 260 km dróg o powierzchni 1.847 tys. m<sup>2</sup>, w tym 25 km dróg krajowych o powierzchni 242 tys. m<sup>2</sup>, 15 km dróg wojewódzkich o powierzchni 109 tys. m<sup>2</sup>, 44 km dróg powiatowych o powierzchni 294 tys. m<sup>2</sup> i 176 km dróg gminnych o powierzchni 1.202 tys. m<sup>2</sup>. Drogi krajowe i wojewódzkie mają w całości twardą nawierzchnię. W pozostałych kategoriach twardą nawierzchnię posiada 40 km dróg powiatowych i 100 km dróg gminnych. Proporcja ta uległa niekorzystnym zmianom po przyłączeniu terenów wiejskich do Płocka w 1997 roku. Potrzeby w tym zakresie są bardzo duże. Niekorzystny układ komunikacyjny miasta, brak drugiej przeprawy mostowej i często nie najlepsza nawierzchnia drogowa utrudniają poruszanie się po Płocku, a w przypadku poważniejszej awarii na trasie przelotowej powodują powstawanie ogromnych korków. Najważniejsze problemy z wyjątkiem budowy mostu mają być rozwiązane w 2001 roku z zaciągniętego na ten cel kredytu bankowego.

#### **g. Komunikacja miejska**

Przewozami pasażerskimi na liniach miejskich i podmiejskich zajmuje się spółka gminy "Komunikacja Miejska-Płock" Sp. z o.o. oraz na 1 linii podmiejskiej prywatny przewoźnik. Główny przewoźnik obsługuje 3 linie nocne, 2 linie sezonowe oraz 30 linii miejskich, z których 12 obsługuje również gminy podmiejskie. Spółka posiada 120 autobusów miejskich, z których 40 było zakupionych jeszcze w latach 80. Spółka posiada 14 autobusów firmy IKARUS, 101 autobusów JELCZ, 2 autobusy NEOPLAN i 3 SOLARIS URBINO-12.

W 2000 roku miejskie autobusy przejechały 6.326 km i przewiozły 22.569 pasażerów. Liczba przejechanych kilometrów w poprzednich latach licząc od 1992 roku nie wykazuje większych odchyśleń, natomiast liczba przewiezionych pasażerów zmniejszała się w sposób bardzo wyraźny i wynosiła w roku 1993 - 32.725 (najwyższa), a w 2000 - 22.569 (najniższa).

Przyczyny tego stanu są różne. Należy jednak uwzględnić fakt, że w Płocku na koniec 2000 roku było zarejestrowanych 37.186 samochodów osobowych i ich liczba do ubiegłego roku wzrosła o 1,1%.

Na 1000 mieszkańców Płocka przypadało w 1999 roku 281, a w 2000 roku 284 samochody osobowe. W tym samym czasie zmniejszyła się ilość pracujących oraz ilość dzieci w żłobkach, przedszkolach i szkołach. Nastąpił także wzrost kosztów utrzymania, w których mają także swój udział ceny biletów autobusowych.

#### **h. Poczta i telekomunikacja**

Liczba placówek pocztowych jest niezmienna od 1994 roku mimo wzrostu powierzchni miasta. Następuje więc automatycznie wzrost liczby mieszkańców obsługiwanych przez jedną placówkę. Liczba ta wynosi od kilku lat ok. 13 tysięcy i bardzo powoli, ale systematycznie wzrasta. Zmieniła się natomiast sytuacja w tele-

komunikacji, która po restrukturyzacji przestała być monopolistą. W Płocku istnieją od 1998 roku dwie placówki telekomunikacyjne: Telekomunikacja Polska S.A. i "Petrótel" Sp. z o.o. Wzrost ilości placówek telekomunikacyjnych i konkurencja między nimi wpłynęły na odczuwalną poprawę usług i skrócenie czasu oczekiwania na zainstalowanie telefonu.

#### **i. Sprzątanie miasta i utylizacja odpadów**

W dziedzinie oczyszczania miasta najwcześniej - ukształtował się rynek konkurencyjny, na którym - obok zakładu budżetowego działała spółdzielczość mieszkaniowa i gospodarka prywatna. Po restrukturyzacji zakład budżetowy został przekształcony w spółkę z udziałem gminy "Gospodarka Komunalna" Sp. z o.o. i do jej obowiązków należy prowadzenie schroniska dla zwierząt, oczyszczanie miasta i pielęgnacja zieleni. Układ ten działa bez większych nieporozumień w dalszym ciągu. Do 2000 roku miasto posiadało wysypisko śmieci w Kobiernikach i było ono eksploatowane przez Zakład Usług Miejskich "Muniservis". We wrześniu 2000 roku został oddany do eksploatacji Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Kobiernikach zlokalizowany obok istniejącego wysypiska. Na wysypisko będą trafiać tylko odpady nie nadające się do produkcji kompostu. Budowa tego zakładu wpłynęła na przedłużenie okresu eksploatacji wysypiska. Istniejące wysypisko spełnia podstawowe kryteria techniczno-sanitarne i jest wyposażone w nową instalację biogazu. Dotychczasowe wysypisko było eksploatowane od grudnia 1992. Ilość dostarczanych odpadów sukcesywnie wzrastała i w 1999 roku osiągnęła poziom 55 ton. W 2000 roku na wysypisko do połowy września zostało dostarczonych 28 ton odpadów.

Spadek dostarczonych na wysypisko odpadów w pierwszych 9 miesiącach 2000 roku był spowodowany tym, że firma LOBBE zaczęła wywozić odpady na wysypisko w Drobinie. Zdecydowała o tym niższa cena utylizacji 1 tony odpadów dostarczonych na wysypisko.

Gospodarka Komunalna zainicjowała przed kilkoma laty prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów i jest ona nadal stosowana.

#### **Zieleń miejska.**

W 1997 roku zieleni miejskiej została poddana inwentaryzacji, w wyniku której ustalono nie tylko rodzaje zieleni miejskiej, ale i gatunki roślinności oraz jej stan zdrowotny. Według sporządzonego spisu powierzchnia zieleni miejskiej wynosiła 1.698.959m<sup>2</sup>, w tym: zieleni przyuliczna - 349.043 m<sup>2</sup>, zieleni osiedlowa - 911.721 m<sup>2</sup>, zieleni nie urządzonej - 6.358 m<sup>2</sup>, tereny zieleni towarzyszącej -110.214 m<sup>2</sup>, parki -147.895m<sup>2</sup> i cmentarze -6.571m<sup>2</sup>. Z podanej powierzchni przypada na trawniki -1.627.617 m<sup>2</sup>, różanki -1.276 m<sup>2</sup>, rabaty bylinowe - 3.581 m<sup>2</sup>, kwietniki - 8.684 m<sup>2</sup> i ogródki - 57.801 m<sup>2</sup>. Na terenie Płocka znajdowało się 18.317 drzew w tym: młodych - 3.839, średnich 8.887 i starych 5.591. Z podanej liczby aż 7903 drzew wymagało zabiegów pielęgnacyjnych. Pielęgnacją terenów zielonych zajmuje się Gospodarka Komunalna Sp. z o.o. oraz prywatne podmioty wyłonione w ramach publicznego przetargu.

## **VII. OŚWIATA I WYCHOWANIE**

W rozdziale tym zostanie przedstawiona problematyka dotycząca żłobków, przedszkoli, szkolnictwa podstawowego, zawodowego i wyższego, mimo że z formalnego punktu widzenia żłobki są finansowane z innego rozdziału i podlegają innemu ministrowi.

W roku 1998 zostały zainicjowane w Polsce 4 reformy: reforma administracyjna, reforma służby zdrowia, reforma oświaty oraz reforma ubezpieczeń społecznych. Z punktu widzenia miasta najbardziej nas interesujące to reforma oświaty i reforma służby zdrowia. Konsekwencje zmian miasto będzie odczuwać przez kilka lat, ponieważ powstały gimnazja, dla których będą niezbędne budynki.

#### **a. Żłobki**

W 2000 roku w Płocku funkcjonowały 4 żłobki, z których korzystało średnio 339 dzieci, w tym w grupie żłobkowej 159 i w grupie przedszkolnej 193 dzieci. Grupa przedszkolna została utworzona w żłobkach w celu wykorzystania istniejących wolnych miejsc. W ostatnim dziesięcioleciu znacznie zmniejszyła się ilość żłobków, miejsc i dzieci. W 1990 roku w Płocku było 7 żłobków, które dysponowały 485 miejscami i przyjmowały rokrocznie około 800 dzieci z uwzględnieniem rotacji. Umieszczenie dziecka w żłobku było wówczas traktowane jako wielkie wydarzenie. Na obecną sytuację ma wpływ zarówno zmniejszenie się ilości dzieci i urodzeń w Płocku jak i wzrost bezrobocia.

#### **b. Przedszkola**

W roku szkolnym 1999/2000 funkcjonowało 26 przedszkoli, w których było 3.438 miejsc. W przedszkolach istniały 182 oddziały w tym 25 oddziałów "0" i 7 integracyjnych. Uwzględnione tutaj zostały zarówno miejsca jak i oddziały utworzone w żłobkach. Z przedszkoli korzystało w 2000 roku 3.920 dzieci.

#### **c. Szkoły podstawowe i średnie**

Zmiany wprowadzone w szkołach podstawowych w roku szkolnym 1999/2000 miały ścisły związek z wprowadzaną reformą. Ponadto w porównaniu z rokiem 1998/1999 liczba uczniów klas I - VIII zmniejszyła się z 15.224 do 12.533, a liczba oddziałów z 601 do 512. Pozwoliło to na likwidację 2 szkół podstawowych pracujących w najtrudniejszych warunkach lokalowych. W 1999/2000 funkcjonowało w Płocku 21 szkół, w tym 20 szkół samorządowych. Dane dotyczące szkolnictwa dla młodzieży w roku szkolnym 1999/2000 przedstawia tablica nr 7.

Wyszczególnienie	Placówki	Uczniowie	Absolwenci	Nauczyciele
1	2	3	4	5
1. Szkoły podstawowe	20	12.553	2.241	742
2. Gimnazja	7	2.030	-	136
3. Licea Ogólnokształcące	10	4.959	969	243
4. Zasadnicze szkoły zawodowe	11	2.487	804	206
5. Średnie szkoły zawodowe	41	5.793	1.288	183
6. Szkoły policealne	9	797	312	61

W szkolnictwie podstawowym i średnim funkcjonowało 98 szkół dla młodzieży. W szkołach tych uczyło się 28.619 osób i pracowało 1.576 nauczycieli.

Przemiany dokonujące się w ostatnim okresie czasu w Polsce wpłynęły na rozwój szkolnictwa dla dorosłych. W roku szkolnym 1999/2000 w 50 płockich szkołach średnich dla dorosłych było 139 oddziałów i 3.921 uczniów. Dominowały tutaj oczywiście szkoły niepubliczne. Wyżej omówione wielkości w szkołach niepublicznych kształtowały się odpowiednio 34 szkoły, 94 oddziały, 2.036 uczniów.

#### **d. Wyższe uczelnie**

W Płocku istnieją 4 wyższe uczelnie, a mianowicie:

1. Ośrodek Naukowo-Dydaktyczny Politechniki Warszawskiej, w którym funkcjonuje Wydział Budownictwa, Mechaniki i Petrochemii oraz Kolegium Nauk Ekonomicznych i Społecznych. Ośrodek prowadzi studia dzienne, wieczorowe i podyplomowe.

2. Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowicza - dynamicznie rozwijająca się uczelnia prywatna, przygotowująca kadry w trybie studiów dziennych oraz wieczorowych i zaocznych, w której funkcjonują: Wydział Zarządzania, Wydział Pedagogiczny, Wydział Administracji, Wydział Politologii i Stosunków Międzynarodowych, Wydział Wychowania Fizycznego oraz Wydział Informatyki Stosowanej.

3. Wyższe Seminarium Duchowne - Wydział Filozoficzny i Wydział Teologiczny.

4. W roku szkolnym 1998/99 powstała Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa kształcąca w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej z elementami muzyki lub plastyki, edukacji wczesnoszkolnej, matematyki z informatyką oraz filologii angielskiej i germańskiej.

Ponadto są prowadzone w Płocku zajęcia dydaktyczne przez Wydział Zarządzania oraz Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego oraz punkt konsultacyjny Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Być może, na tej bazie powstanie w niedalekiej przyszłości następna uczelnia.

Wyszczególnienie	Wielkość zjawiska wg poszczególnych uczelni				
	Ogółem	Oś.N. Dyd.Polit. War.	SW.im.P. Włodkowicza	Wyższe Seminarium Duchowne	Wyższa Szkoła Zawodowa
1. Studenci st. dziennych	3.282	1.835	1.187	98	162
2. Studenci st. zaocznych	8.315	1.528	6.760	-	27
3. Studenci ogółem	11.597	3.363	7.947	98	189
4. W tym kobiety	7.233	1.436	5.640	-	157
5. Studenci I roku	4.137	1.287	2.639	22	189
6. Absolwenci	2.107	363	1.729	15	-
7. Kadra naukowa w osobach	401	185	135	28	53
8. w tym: profesorowie	128	30	87	4	7
9. docenci	2	1	1	-	-
10. doktorzy /adiunkci/	143	71	46	17	9
11. starsi asystenci	31	30	1	-	-
12. pozostali	97	53	-	7	37

Wyjaśnienie skrótów:

1/. Oś. N.-Dyd. Polit. War. - Ośrodek Naukowo-Dydaktyczny Politechniki Warszawskiej;

2/ S. W. im. Pawła Włodkowicza - Szkoła Wyższa imienia Pawła Włodkowicza.

Ośrodek Naukowo-Dydaktyczny Politechniki Warszawskiej posiada akademik "Wcześniak", w którym są 604 miejsca noclegowe i 400 miejsc konsumenckich. Z akademika korzystało 433 studentów a ze stołówki 125 studentów.

#### **VIII. SŁUŻBA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA**

Reformy gospodarcze przeprowadzane po 1989 r. oraz reforma służby zdrowia zainicjowana w 1998 r. wpłynęły na powstanie wielu prywatnych aptek i gabinetów lekarskich. Najlepszą ilustracją tych zmian jest sytuacja w farmacji. W roku 1994 został rozpoczęty proces prywatyzacji aptek. Na 21 istniejących wówczas aptek zostało sprywatyzowanych już w pierwszym roku 17. W roku 1999 były w Płocku 32 apteki w tym 29 prywatnych, a w 2000 roku 39 aptek w tym 36 prywatnych.

Dotarcie do wszystkich gabinetów lekarskich jest trudne, a otrzymanie informacji wręcz niemożliwe. Jesteśmy świadomi, że informacje statystyczne w zakresie służby zdrowia są niepełne. Posiadamy jedynie informacje o organizacji i personelu niżej wymienionych jednostek:

\* Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy,

\* Wojewódzki Szpital Zespolony w Płocku,

- \* Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej w Płocku,
- \* Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Medyczne PetroLek.

W wymienionych wyżej placówkach w 2000 roku było zatrudnionych 388 lekarzy, 27 dentyistów, 1039 pielęgniarek i położnych. W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił wzrost liczby lekarzy i łóżek szpitalnych. W tym ostatnim przypadku jest to związane z oddaniem szpitala miejskiego po remoncie. Płock posiadał 1075 łóżek rzeczywistych, 16 przychodni specjalistycznych i 8 specjalistycznych zespołów lekarskich.

Płock jest miastem kontrastów. Przejawia się to między innymi w tym, że obok stosunkowo wysokich średnich wynagrodzeń występuje wysoka stopa bezrobocia i duża ilość osób korzystających z zasiłków udzielanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Zarówno ilość jak i wartość tych zasiłków z roku na rok wzrasta.

W ramach bazy płockiej MOPS posiada :

- \* 1 Dzienny Dom Pomocy Społecznej - 200 miejsc,
- \* 2 schroniska dla bezdomnych - 65 miejsc,
- \* 6 świetlic środowiskowych - 122 miejsc,
- \* Hospicjum Płockie p.w. Bł. Urszuli Ledóchowskiej - 7 miejsc. Istnieją perspektywy do rozszerzenia tej działalności o 17 miejsc już w 2001 roku.

## IX. KULTURA - SPORT I TURYSTYKA

Płock posiada 1000-letnią historię oraz liczne zabytki i z tego punktu widzenia może być atrakcyjny zarówno dla wycieczek szkolnych jak i wycieczek tranzytowych.

Baza kulturalna w Płocku jest dość stabilna z lekką tendencją wzrostu. Najatrakcyjniejszym miejscem w Płocku jest oczywiście Wzgórze Tumskie z Katedrą Katolicką p.w. NMP i Zamkiem Książąt Mazowieckich, muzeami i siedzibą Towarzystwa Naukowego Płockiego utworzonego w 1820 r, oraz innymi zabytkowymi budowlami. Płock jest liczącym się na Mazowszu ośrodkiem kulturalnym. W Płocku oprócz Muzeum Mazowieckiego z najbogatszymi w Polsce zbiorami secesji oraz zbiorami etnograficznymi i Muzeum Diecezjalnego istnieje Teatr Dramatyczny im. Jerzego Szaniawskiego, Orkiestra Symfoniczna, Płocka Galeria Sztuki, Dom Darmstadt, Dom Technika, 3 Domy Kultury, Harcerski Zespół Pieśni i Tańca "Dzieci Płocka" i 3 kina. W Płocku działa 14 towarzystw kulturalnych i 4 biblioteki: Książnica Płocka im. Władysława Broniewskiego, Biblioteka im. Zielińskich TNP, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka i Biblioteka Wyższego Seminarium Duchownego. Księgozbiory w wymienionych bibliotekach liczą około 881 tys. woluminów.

Ważnym obiektem turystycznym Płocka jest również Miejski Ogród Zoologiczny chlubiący się największą w Polsce ilością gadów i sukcesami hodowlanymi. Placówka ta podobnie jak i Muzeum Mazowieckie jest przygotowana nie tylko do prezentacji okazów i zbiorów, ale także do prowadzenia lekcji, pogadanek i odczytów. W Płocku znajduje się również Katedra Starokatolickiego Kościoła Mariawitów z ekspozycją obrazów haftowanych. Obie katedry oraz Sanktuarium Bożego Miłosierdzia z Kaplicą Bł. Faustyny Kowalskiej są

magnesem przyciągającym nie tylko wiernych, ale i turystów. Płock szczeni się posiadaniem pochodzącej z 1180 roku szkoły, uważanej za najstarszą szkołę z obecnie z istniejących. Jest to obecna "Małachowianka" - LO im. Marszałka Stanisława Małachowskiego - gdzie mieści się bardzo ciekawe i mało znane szerszej publiczności muzeum.

Płock ze swoją bogatą historią jest nierozdzielnie związany z Wisłą. Może ona być wykorzystywana zarówno dla celów turystycznych i sportowych. Duże osiągnięcia sportowe ma nie tylko Klub Sportowy "ORLEN" i Płockie Towarzystwo Wioślarskie, ale i inne organizacje sportowe. W 1999 roku w Płocku funkcjonowały 44 związki i kluby sportowe zrzeszające 4.157 zawodników uprawiających 82 dyscypliny sportowe w 32 sekcjach pod opieką 168 trenerów i instruktorów. Płock posiada 3 kryte pływalnie, 3 stadiony, 2 bazy sportowe należące do Płockiego Towarzystwa Wioślarskiego i PTTK "Morka" oraz 2 komplekсы sportowo rekreacyjne przy Szkole Wyższej im. Pawła Włodkowica i Ośrodka Naukowo-Dydaktycznym Politechniki Warszawskiej, a także inne mniejsze obiekty sportowo-rekreacyjne przy szkołach i w osiedlach mieszkaniowych. W przyszłym roku odbędą się "XXXIV Międzynarodowe Igrzyska Młodzieży - Płock 2002". Jest to wyraz uznania dla Płocka.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze dosyć pręźnie rozwija poszczególne dyscypliny turystyki wśród młodzieży szkolnej. Ze szczególnym upodobaniem uprawiana jest turystyka sobotnio-niedzielną. W 1999 roku na terenie miasta działało 5 Kół Zakładowych PTTK i 29 Szkolnych Klubów PTTK. Skupiają one 670 członków. Zorganizowano 184 imprezy turystyczne z udziałem 8.225 osób, z czego dzieci i młodzież szkolna stanowiły 87,1%. Długość znakowanych tras turystycznych okolic Płocka wynosi 412 km, a ilość przyznanych odznak turystycznych 60. Płoccy przewodnicy obsłużyli 93 wycieczki, w których udział wzięło 3.900 osób.

Stała baza hotelowa obejmuje 6 hoteli i zajazdów liczących 477 miejsc w pokojach 1 i 2 osobowych.

## X . BUDŻET I POZYCJA PŁOCKA NA TLE INNYCH MIAST

Dochody własne budżetu miasta za rok 1999 wyniosły 261.411.856 zł i były najwyższe w ostatniej dekadzie. Istotna jest nie tylko wysokość dochodów, ale i ich struktura. Pod tym względem dochody własne budżetu gminy stanowiły 49,5%, subwencje 27,2% i dotacje 23,3%. W dochodach własnych gminy najpoważniejszą pozycję stanowią podatki od nieruchomości osób prawnych - 39,88%. Są to bardzo mocne atuty. Budżet miasta był w poprzednich latach budżetem proinwestycyjnym. Było to zgodne z zatwierdzoną przez Radę Miasta "Strategią rozwoju miasta do 2012 roku". Wydatki na inwestycje w 1999 roku stanowiły 26,3% i wydatki bieżące 60,1%. Pierwszą pozycję w wydatkach bieżących zajmowały wydatki na oświatę - 36,13%, a drugą wydatki na gospodarkę komunalną - 17,16%. Wydatki na oświatę wykazują stałą tendencję

wzrostu i jest to w dużym stopniu związane z reformami rządowymi. W 2000 roku miasto zwróciło się do Środkowoeuropejskiego Centrum Ratingu i Analiz S.A. o nadanie ratingu dla Płocka w związku z planowaną emisją nie podporządkowanych i niezabezpieczonych obligacji komunalnych. Rating podany przez spółkę CE-RA jest tylko o 1 stopień niższy od ratingu Skarbu Państwa będącego najwyższym z możliwych. Przyznany rating jest zarówno narzędziem planowania finansowego jak i narzędziem promocyjnym zwiększającym wiarygodność miasta na rynku.

Wśród czynników pozytywnych dla Płocka uznano zarządzanie strategiczne, wysoki poziom wolnych środków i elastyczność budżetową, a wśród negatywnych wysoką stopę bezrobocia, plany inwestycyjne wymagające dużych nakładów i rosnący udział gminy w finansowaniu oświaty. Dochody budżetu miasta na 1 mieszkańca wyniosły w 1999 roku 1.997 zł, a wydatki 2.121 zł. w tym wydatki na inwestycje 558 zł. Pod względem dochodów gminy na 1 mieszkańca Płock zajął w grupie miast powyżej 100.000 mieszkańców 3 miejsce w Polsce w 1999 r. i 7 miejsce w 1998 roku. Poziom docho-

dów własnych w budżecie gminy zapewnił miastu 8 miejsce w 1998 roku, a udział inwestycji w wydatkach gminy 2 miejsce w 1999 roku. Pod względem wysokości podatku od nieruchomości w dochodach własnych mieliśmy 4 miejsce w 1998 roku i 1 miejsce w 1999 roku. Stosunek wydatków budżetowych na oświatę do przyznanej subwencji to poziom 163% i 4 miejsce w Polsce w 1999 roku. Bolączką miasta jest mniejszy od pożądanego napływ inwestycji. Pod tym względem Płock zajmuje wśród powiatów grodzkich 17 miejsce w grupie miast średnioatrakcyjnych. Decyduje o tym głównie mała dostępność komunikacyjna i wyższe niż gdzie indziej koszty działalności gospodarczej. Wśród miast województwa mazowieckiego i innych miast będących powiatami grodzkimi i liczących około 130 tys. mieszkańców Płock zajmuje pierwsze miejsce pod względem zatrudnienia w przemyśle i budownictwie, co w konsekwencji przejawia się w wysokich dochodach ludności. Pod tym względem od kilku lat miasto znajduje się nie dalej jak na 5-6 miejscu w kraju. W innych porównaniach zajmuje najczęściej środkowe miejsca.